

Bruxelles, 30. ožujka 2026.
(OR. en)

7887/26

SOC 180
EMPL 82
ECOFIN 400
MI 307
EDUC 102
JEUN 47
ENV 303
ENER 155
DIGIT 86
TOUR 15
CULT 42
JAI 408

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ

Datum primitka: 30. ožujka 2026.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: COM(2026) 138 final

Predmet: IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA
Preispitivanje akcijskog plana za socijalnu ekonomiju u sredini programskog razdoblja: glavna postignuća i daljnji koraci

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2026) 138 final.

Priloženo: COM(2026) 138 final

Bruxelles, 30.3.2026.
COM(2026) 138 final

**IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

**Preispitivanje akcijskog plana za socijalnu ekonomiju u sredini programskog razdoblja:
glavna postignuća i daljnji koraci**

{SWD(2026) 94 final}

1. UVOD

Kao sastavni dio europskog gospodarstva i društva, socijalna ekonomija uvelike doprinosi blagostanju i konkurentnosti te je stup otpornosti Europe.

Više od 4,3 milijuna udruga, zadruga, društava za uzajamnu pomoć, zaklada i socijalnih poduzeća u Europskoj uniji (EU) provodi aktivnosti koje prednost pred dobiti daju socijalnim i okolišnim ciljevima te primjenjuje participativne ili demokratske modele upravljanja. Te organizacije osiguravaju najmanje **11,5 milijuna radnih mjesta**, što čini oko **6,3 % ukupnog broja zaposlenih**, a aktivne su u raznim sektorima, od skrbi do financija, poljoprivredno-prehrambenog sektora, maloprodaje i kulture ⁽¹⁾.

Komisija je 9. prosinca 2021. donijela **Aksijski plan za socijalnu ekonomiju** ⁽²⁾ u cilju oslobađanja potencijala socijalne ekonomije i povećanja njezina učinka. Prvi je put iznijela viziju i plan s nizom mjera za poboljšanje okvirnih uvjeta, pristupa poslovnim prilikama i vidljivosti socijalne ekonomije do 2030.

Otada se geopolitička situacija promijenila, a mnogobrojne krize pokazale su da socijalna ekonomija djeluje kao **izvor otpornosti**, stvara i zadržava lokalna radna mjesta, mobilizira zajednice u duhu solidarnosti te promiče **uključivi rast** kada tržišta u tome ne uspijevaju. Pomaže u pretvaranju prioriteta EU-a u **djelotvorna rješenja za ljude i mjesta**, poticanju socijalnih inovacija, provedbi europskog stupa socijalnih prava ⁽³⁾ i Unije ravnopravnosti te doprinosi kružnijem i otpornijem gospodarstvu.

Pristupom odozdo prema gore koji je usmjeren na zajednicu organizacije socijalne ekonomije **jačaju teritorijalnu koheziju** u urbanim i ruralnim područjima te najudaljenijim i pograničnim regijama. Izravno doprinose **smanjenju siromaštva i socijalnoj uključenosti**, posebno stvaranjem mogućnosti zapošljavanja i osiguravanjem priuštivog pristupa uslugama. Omogućujući organiziranje, sudjelovanje i zajedničko osmišljavanje rješenja, organizacije socijalne ekonomije proširuju i jačaju **građanski angažman i demokratski život**.

Isto tako, socijalna ekonomija podupire **blagostanje i konkurentnost** Europe. Organizacije socijalne ekonomije usmjeravaju inovacije prema društvenom dobru, razvijajući nove načine isporuke robe i usluga kojima se ispunjavaju socijalne potrebe i doprinosi kvaliteti života Europljana. Potiču poduzetništvo, posebno među mladima i skupinama u nepovoljnom položaju. Uvode te inovacije u glavne gospodarske sektore, kao što su stanovanje i kružno gospodarstvo, promičući modele koji podupiru vrijednost na lokalnoj razini.

Organizacije socijalne ekonomije **potiču konkurentnost stvaranjem kvalitetnih radnih mjesta, povećanjem sudjelovanja na tržištu rada i doprinosom rodnoj ravnopravnosti i kvalificiranoj radnoj snazi**. Zahvaljujući njihovoj glavnoj socijalnoj svrsi i sudjelovanju zaposlenika u donošenju odluka promiču se stabilno zapošljavanje te trajno osposobljavanje i prekvalifikacija. Socijalna poduzeća za radnu integraciju, na primjer, kombiniraju zapošljavanje s prilagođenom potporom kako bi se ljudi vratili na tržište rada s vještinama i znanjem potrebnima za prelazak iz marginalizacije u održivi rad.

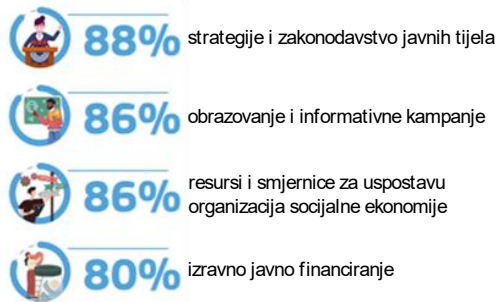
Socijalna ekonomija jača i **pripravnost i stratešku autonomiju** Europe jer doprinosi većoj gospodarskoj suverenosti tako što našu industriju, usluge i lance vrijednosti čini otpornijima, raznolikijima i bolje uklopljenima u lokalne zajednice. To obuhvaća rješenja

za podjelu rizika kao što su uzajamna društva koja kućanstvima, zajednicama i poduzećima omogućuju priuštivo osiguranje te zadruge koje promiču čišće industrije i zelenu tranziciju putem inicijativa zajednice za energiju i kružnih poslovnih modela.

Dodana vrijednost socijalne ekonomije utječe na svakodnevni život Europljana, što je vidljivo iz posebnog istraživanja Eurobarometra o socijalnoj ekonomiji u životu Europljana ⁽⁴⁾ objavljenog u listopadu 2025.

Većina Europljana podržava mjere za jačanje uloge organizacija socijalne ekonomije, a to su, među ostalim:

Ovim se izvješćem ispunjava obveza iz Akcijskog plana za socijalnu ekonomiju da se na polovici provedbenog razdoblja preispitaju njegova provedba i učinak, utvrde preostali izazovi i ponovno potvrdi vizija Komisije za socijalnu ekonomiju u novom geopolitičkom kontekstu.

Nadalje, kako je navedeno u Lettiniu izvješću *Više od tržišta (Much more than a market)* iz 2024., moraju se razmotriti dodatne mjere politike kako bi se u potpunosti ostvario potencijal socijalne ekonomije ⁽⁵⁾. Potrebne su ciljane mjere potpore i poticajni okviri kako bi se uzeli u obzir njihovi jedinstveni modeli upravljanja, pravila o raspodjeli dobiti i priroda usmjerena na učinak. U skladu s tim, u ovom se izvješću predviđa i ispituje gdje bi trebalo ojačati postojeće alate i gdje su potrebne nove mjere za maksimalno povećanje potencijala socijalne ekonomije. Priloženi radni dokument službi Komisije sadržava dodatne pojedinosti o dosadašnjem postupku provedbe i raznim savjetovanjima s dionicima koja je provela Komisija.

2. NAPREDAK I ISKUSTVA STEČENA TIJEKOM PROVEDBE

Akcijski plan za socijalnu ekonomiju temelji se na tri stupa i obuhvaća 63 mjere. Većinu tih mjera Komisija je provela ili ih trenutačno provodi, a mali je broj obustavljen ili prenamijenjen s obzirom na dokaze i kretanja na tržištu.

Ovaj odjeljak slijedi strukturu akcijskog plana iz 2021. te se u njemu ističu ključna postignuća i pouke u područjima u kojima i dalje postoje izazovi, što otvara put za nove mjere.

2.1. Stvaranje pravilnog okvira u kojem socijalna ekonomija može napredovati

Jedna od dosadašnjih glavnih etapa bilo je donošenje **Preporuke Vijeća iz 2023. o razvoju okvirnih uvjeta za socijalnu ekonomiju** ⁽⁶⁾. Njome se državama članicama pruža zajednički okvir za integraciju socijalne ekonomije u svoje politike i razvoj mjera potpore u cilju stvaranja povoljnog okruženja za organizacije socijalne ekonomije. Taj je okvir legitimizirao i ubrzao nacionalne reforme. Od 2021. do kraja 2025. ukupno **21 država članica donijela je ili pripremala nacionalne ili regionalne strategije za socijalnu ekonomiju**. Nadalje, 12 država članica donijelo je ili reformiralo zakone o socijalnoj ekonomiji, a u dvije je taj postupak bio u tijeku. To je znatan napredak u strateškom i zakonodavnom okruženju i odražava sve veće priznavanje važnosti socijalne ekonomije na nacionalnoj razini.

U prilog nastojanjima Komisije ide i **percepcija socijalne ekonomije na međunarodnoj razini**. Države članice EU-a i Komisija doprinijele su rezolucijama Opće skupštine UN-a i zaključcima Međunarodne organizacije rada o socijalnoj i solidarnoj ekonomiji, a rad Komisije bio je kao temelj za Preporuku OECD-a o socijalnoj i solidarnoj ekonomiji te socijalnim inovacijama.

Dosadašnji napredak potvrđuje vrijednost zajedničke vizije EU-a u kombinaciji s praktičnom potporom državama članicama. Komisija je stoga organizirala **radionice za uzajamno učenje** o temama kao što su državne potpore, oporezivanje, strategije socijalne ekonomije, društveno odgovorna javna nabava i podaci. Instrumentom za tehničku potporu ⁽⁹⁾ podupire se pet država članica u osmišljavanju strategija socijalne ekonomije putem suradnje i aktivnosti prilagođenih pojedinačnim zemljama. Osim toga, Komisija je 2023. objavila dva radna dokumenta službi Komisije u kojima se opisuju postojeći porezni okviri za organizacije socijalne ekonomije ⁽⁷⁾ i nediskriminirajuće oporezivanje dobrotvornih organizacija i njihovih donatora ⁽⁸⁾, čime je uspostavljena zajednička baza dokaza i referentna točka u cijelom EU-u.

Kako bi poboljšala pravnu sigurnost i informiranost o **državnim potporama**, Komisija je objavila **studiju o primjeni mjera državne potpore za promicanje pristupa socijalnih poduzeća financiranju i zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju** ⁽⁹⁾. Rezultati te studije poslužit će kao temelj za trenutačnu reviziju Uredbe o općem skupnom izuzeću ⁽¹⁰⁾. Osim toga, javna tijela od siječnja 2024. mogu primjenjivati povećane gornje granice *de minimis* potpora od 300 000 EUR ⁽¹¹⁾ i 750 000 EUR tijekom bilo kojeg trogodišnjeg razdoblja za usluge od općeg gospodarskog interesa ⁽¹²⁾. Nadalje, revizija usluga od općeg gospodarskog interesa iz 2025. ⁽¹³⁾ ima za cilj olakšati državama članicama potporu izgradnji i obnovi priuštivih stambenih jedinica, područja u kojem djeluju organizacije socijalne ekonomije.

Unatoč napretku na nacionalnoj i međunarodnoj razini, postoji znatan **neiskorišteni potencijal na regionalnoj i općinskoj razini**, gdje su vlasti najbliže građanima i aktivnostima organizacija socijalne ekonomije. Iako su se inicijative posljednjih godina povećale u mnogim regijama i općinama sve veći, razmjena znanja i praksi među njima, posebno prekogranična, još je uvijek ograničena.

Nadalje, restriktivni pravni okviri uzrokuju pravnu nesigurnost i stvaraju prepreke za daljnju potporu socijalnoj ekonomiji. Javna tijela često nemaju tehničke kapacitete u područjima kao što su državne potpore i društveno odgovorna javna nabava. Na primjer, nedavna evaluacija **direktiva o javnoj nabavi** ⁽¹⁴⁾ pokazuje **različite razine zrelosti u uključivanju socijalnih aspekata u prakse javne nabave u državama članicama**.

Javnim naručiteljima često je teško uskladiti ciljeve transparentnosti i tržišne učinkovitosti sa strateškim ciljevima politike te očekuju jasne smjernice o tome kako postići tu ravnotežu.

U fokusu: socijalna ekonomija i kružnost

*Organizacije socijalne ekonomije znatno doprinose prelasku Europe na kružno gospodarstvo. Aktivne su u svim fazama životnog ciklusa proizvoda, od dizajna i prikupljanja do popravka, ponovne uporabe i recikliranja. Pretvaraju otpad u resurse i otvaraju kvalitetna lokalna radna mjesta, među ostalim osiguravanjem pristupa osposobljavanju i zapošljavanju osobama kojima prijeti isključenost, često u bliskoj suradnji s javnim tijelima. **Inicijativa za kružno gospodarstvo u gradovima i regijama** ⁽¹⁵⁾ pokazuje kako strategije kružnog gospodarstva gradova i regija, kao što su javno podupirani centri za ponovnu uporabu i popravak, programi kružne izgradnje i rušenja te lokalni sustavi ponovne uporabe tekstila, mogu stvoriti prilike za organizacije socijalne ekonomije da pronađu uključiva kružna rješenja, **među ostalim primjenom javne nabave za stvaranje potražnje za tim uslugama putem kružnih i društveno odgovornih praksi nabave**. Njihovi poslovni modeli doprinose produljenju životnog vijeka proizvoda, smanjenju emisija i održavanju kružne uporabe materijala unutar zajednica. Cilj je predstojećeg **akta o kružnom gospodarstvu** stvoriti jedinstveno tržište sekundarnih sirovina, povećati opskrbu visokokvalitetnim recikliranim materijalima i potaknuti potražnju za njima u EU-u, a sve su to područja u kojima organizacije socijalne ekonomije mogu dati svoj doprinos.*

2.2. Otvaranje mogućnosti za razvoj organizacija socijalne ekonomije

Kako bi se stvorile mogućnosti za osnivanje i rast organizacija socijalne ekonomije, Komisija je uvela mjere za promicanje boljeg pristupa financiranju, mobilizaciju financijskih sredstava te jačanje ekosustava, izgradnje kapaciteta i potpore poduzećima.

Organizacijama socijalne ekonomije omogućen je bolji pristup financiranju. Na temelju financijskih instrumenata za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI) 2022. stavljeni su na raspolaganje **financijski proizvodi u okviru sastavnice za socijalna ulaganja i vještine programa InvestEU**. Partnerima u provedbi dodijeljena su jamstva u iznosu od 1,2 milijarde EUR za mikrofinanciranje, socijalno poduzetništvo i ulaganja s društvenim učinkom, od čega je koristi imalo oko 90 000 primatelja mikrofinancijske potpore i oko 3000 socijalnih poduzeća, uz očekivanu mobilizaciju ulaganja u iznosu od 11,7 milijardi EUR ⁽¹⁶⁾. Ti instrumenti omogućuju pristup rizičnom financiranju za poslovne modele koji često ne odgovaraju standardnim profilima rizika-dobiti, zajedno s uslugama poslovnog razvoja. Spomenuta je potpora dosad već pridonijela otvaranju ili zadržavanju oko 900 000 radnih mjesta u EU-u, a izvješća nekih velikih institucija za mikrofinanciranje pokazuju iznimno visoke stope opstanka, uz dopiranje do najranjivijih skupina ⁽¹⁷⁾.

Kako bi se dodatno povećao socijalni učinak tih fondova, Komisija provodi pilot-projekt kombinirane potpore u kojem se financijski instrumenti programa InvestEU kombiniraju s bespovratnim sredstvima u okviru tematskog područja EaSI Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) ⁽¹⁸⁾. Pozivima na podnošenje prijedloga u okviru fonda ESF+ podupirao se i razvoj tržišta socijalnog financiranja boljim pristupom podacima o učinku za odluke o ulaganjima, smanjenim transakcijskim troškovima za ulaganja rizičnog kapitala u socijalna poduzeća i ojačanim mrežama na razini EU-a koje predstavljaju

pružatelje usluga mikrofinanciranja i financiranja socijalnih poduzeća. Istodobno je nekoliko država članica uvelo namjenske financijske instrumente i programe bespovratnih sredstava u okviru fonda ESF+ i Europskog fonda za regionalni razvoj ⁽¹⁹⁾, a u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost provedena su određena posebna ulaganja i reforme ⁽²⁰⁾. U okviru trenutnog dugoročnog proračuna EU-a (2021. – 2027.) **očekuje se da će se uz prethodno navedena jamstva u ukupnom iznosu od 1,2 milijarde EUR mobilizirati bespovratna sredstva i financijski instrumenti u ukupnom iznosu većem od 1,62 milijarde EUR.** Time se ispunjava obveza Komisije da poveća razinu potpore EU-a u odnosu na razdoblje 2014. – 2020.

Komisija je pomogla i organizacijama socijalne ekonomije s profesionalizacijom, prilagodbom rješenja i predstavljanjem rezultata. **Europski centar kompetencija za socijalne inovacije ⁽²¹⁾ razvio je dinamični centar znanja i pet zajednica prakse.** Komisija je objavila pozive na podnošenje prijedloga za ESF+ kako bi poduprla socijalno eksperimentiranje, prijenos ispitanih socijalnih inovacija i njihovo širenje, među ostalim uspostavljanjem nacionalnih centara kompetencija za socijalne inovacije. Razvijeni su praktični resursi, kao što su kodeks ponašanja za upravljanje podacima u socijalnoj ekonomiji i njihovu upotrebu ⁽²²⁾ te **vodič o razmjernim pristupima mjerenju socijalnog učinka i upravljanju njime ⁽²³⁾.** **Akademija za politiku poduzetništva mladih,** zajednička inicijativa Komisije i OECD-a, **okupila je oblikovatelje politika i mreže mladih poduzetnika** putem niza radionica o politikama i izgradnji kapaciteta u cilju osmišljavanja boljih politika za mlade poduzetnike, uključujući socijalne poduzetnike.

Unatoč tom napretku, zbog svojih specifičnih poslovnih modela organizacije socijalne ekonomije i dalje se suočavaju s većim poteškoćama u pristupu financijskim sredstvima nego tradicionalna poduzeća. Iako istraživanja tržišta pokazuju da su privatna socijalna ulaganja posljednjih godina porasla ⁽²⁴⁾⁽²⁵⁾, nedostatak strukturiranijeg i šire razumljivog pristupa usmjeravanju (strpljivog) kapitala za socijalne ciljeve, u kombinaciji s niskim financijskim povratom, oslabio je povjerenje i ograničio usporedivost, što odvrća potencijalne socijalne ulagače. Inovativni pristupi financiranju i dalje su fragmentirani i malog opsega.

Osim toga, pokrivenost i utvrđivanje jasnih načina osposobljavanja i izgradnje kapaciteta i dalje su neujednačeni među sektorima i područjima. Veze sa sustavima obrazovanja i osposobljavanja fragmentirane su, a pristupi kurikulumima, okvirima podijeljenih kompetencija i čvrsti dokazi o socijalnom i uključivom poduzetništvu i dalje su iznimka. Iako su se posljednjih godina proširile usluge inkubacije i ubrzanja rasta poduzeća, prilagođena potpora socijalnom poduzetništvu i dalje je rijetka, a mnoge su skupine i dalje nedovoljno zastupljene i zakinite za mnoge usluge. Zbog toga talenti i inovativni socijalni poslovni modeli ne dobivaju uvijek odgovarajuću potporu za napredak, a potencijal za veći socijalni učinak nije u potpunosti iskorišten.

2.3. Jačanje priznavanja socijalne ekonomije i njezina potencijala

Komisija je povećala vidljivost i vjerodostojnost socijalne ekonomije uspostavljanjem kanala komunikacije s javnošću i promicanjem informativnih kampanja. **Portal EU-a za socijalnu ekonomiju ⁽²⁶⁾ pruža ažurirane informacije o politikama, financiranju i inicijativama EU-a za socijalnu ekonomiju.** Od pokretanja portala 2023. njegove su internetske stranice privukle više od 596 000 posjetitelja ⁽²⁷⁾ i nude korisne materijale za stručnjake i oblikovatelje politika u području socijalne ekonomije.

Baza dokaza EU-a o socijalnoj ekonomiji proširena je studijom kojom se uspoređuje socioekonomska uspješnost socijalne ekonomije u državama članicama (28). Pokazuje da socijalna ekonomija stvara i gospodarsku i socijalnu vrijednost te potvrđuje dodanu vrijednost pouzdanijih i usklađenijih podataka za ocjenu napretka tijekom vremena. Posebno istraživanje Eurobarometra o socijalnoj ekonomiji u životu Europljana pruža osnovne informacije na razini EU-a o percepciji, informiranosti, angažmanu i stavovima javnosti, uključujući stajališta o ulozi javnog djelovanja. Publikacija Komisije i OECD-a „Socijalna ekonomija u Europi: doprinos konkurentnosti i blagostanju” (29) dodatno je konsolidirala znanje, među ostalim o institucijskim aranžmanima, oporezivanju i potpori poduzećima za socijalnu ekonomiju u svim državama članicama EU-a, kao i sektorske informacije o stanovanju i skrbi.

Međutim, i dalje postoje određeni nedostaci, posebno u usporedivosti, zbog neujednačene pokrivenosti i metoda u državama članicama. Nedostatak sustavnog prikupljanja podataka uz pomoć usklađenih definicija, administrativnih izvora i proširenih statističkih alata, kao što su satelitski računi, otežava praćenje napretka i ograničava javnu vidljivost rezultata. Iako su ciljana istraživanja i suradnja u okviru stručnih skupina unaprijedili okvir za prikupljanje i analizu podataka, potrebne su trajnije razmjene radi boljeg oblikovanja politika. Naposljetku, mogla bi se povećati informiranost o portalu EU-a za socijalnu ekonomiju i njegova upotreba, a dionici zahtijevaju sustavnije izvješćivanje o provedbi akcijskog plana.

3. POGLED U BUDUĆNOST: NOVE MJERE ZA JAČANJE SOCIJALNE EKONOMIJE

Komisija se u budućnosti namjerava nadovezati na dosad ostvareni napredak i ukloniti preostale prepreke razvoju ekosustava socijalne ekonomije EU-a. Iako je provedba Preporuke Vijeća iz 2023. u tijeku, razina potpore socijalnoj ekonomiji i dalje se znatno razlikuje među državama članicama i razinama upravljanja. Ciljana potpora EU-a i dalje je potrebna kako bi strategije socijalne ekonomije dovele do učinkovitih mjera i pružile stabilan okvir za rast organizacija socijalne ekonomije.

Stoga bi u sljedećoj fazi provjere prednost trebale imati mjere koje podupiru javne uprave, organizacijama socijalne ekonomije olakšavaju aktivnost na jedinstvenom tržištu, jačaju pristup talentima, osposobljavanju i financiranju te pružaju sustavne i usporedive dokaze za oblikovanje politika, donošenje odluka o ulaganjima i prikaz učinaka socijalne ekonomije.

Naša je vizija za sljedeće godine jasna:

- **konkurentna socijalna ekonomija** koja funkcionira pod jednakim uvjetima kao i drugi gospodarski subjekti i na cijelom jedinstvenom tržištu te doprinosi dinamičnom poslovnom okruženju koje osigurava održivo blagostanje i dobrobit za ljude i europsko socijalno tržišno gospodarstvo. To bi trebalo poduprijeti integriranim političkim i pravnim okvirima.
- **stabilna socijalna ekonomija** s pristupom financiranju prilagođenim njezinim potrebama i potaknutim priznatim načinima učenja, inkubacije i ubrzavanja rasta kojima se razvijaju pojedinačni talenti i organizacijski kapaciteti.
- **priznata socijalna ekonomija**, koja se temelji na čvrstim dokazima i vidljivosti te oblikovateljima politika, tržištima i javnosti omogućuje da prepoznaju njezinu dodanu vrijednost, čime se povećava njezin učinak u cijelom EU-u.

Ova je vizija u potpunosti usklađena s pristupom utvrđenim u akcijskom planu iz 2021. i njegovim trima stupovima. U budućnosti će se ovo izvješće usredotočiti na tri prioriteta i pet ključnih područja djelovanja, a temeljit će se na rezultatima 63 mjere iz 2021., s dodatkom novih mjera utvrđenih u ovom preispitivanju u sredini programskog razdoblja. Poslužiti će kao referentna točka za buduće praćenje akcijskog plana i izvješćivanje o njemu.

Naposljetku, za ostvarivanje te vizije potreban je zajednički trud. Komisija stoga poziva države članice da u potpunosti provedu preporuku Vijeća o razvoju okvirnih uvjeta za socijalnu ekonomiju i da pri provedbi svojih strategija i mjera politike uzmu u obzir nalaze i nove mjere utvrđene u ovom preispitivanju u sredini programskog razdoblja.

3.1. Integrirani okviri za konkurentnu socijalnu ekonomiju

Stalna nastojanja Komisije da poboljša poslovno okruženje u cjelini korisna su za socijalnu ekonomiju jer se time smanjuju operativne prepreke i stvara više prilika za rast. Inicijative usmjerene na jačanje konkurentnosti EU-a, produbljivanje jedinstvenog tržišta i unapređenje unije štednje i ulaganja mogu pomoći u integraciji organizacija socijalne ekonomije u glavne lance vrijednosti, mobilizaciji privatnog kapitala i jačanju pristupa financiranju. Pojednostavnjenjem se mogu smanjiti i nerazmjerna administrativna opterećenja i troškovi usklađivanja s kojima se često suočavaju manje organizacije.

Socijalnoj ekonomiji potrebni su integrirani politički i pravni okviri kako bi se proširila i promicala održiva i inovativna rješenja. Kada se uspostave odgovarajući uvjeti, organizacije socijalne ekonomije mogu napredovati u svim gospodarskim sektorima i područjima, čime se osiguravaju kvalitetna radna mjesta, proizvodi i usluge za sve u EU-u, uključujući one najranjivije. Stoga je posebno važno poboljšati okvirne uvjete i osigurati da se politike provode ondje gdje su važne, među ostalim u regijama i općinama.

Prvo ključno područje djelovanja: jačanje višerazinskog upravljanja i provedbe na terenu

Nacionalna tijela imaju ključnu ulogu u uspostavi sveobuhvatnog strateškog i pravnog okvira za socijalnu ekonomiju. S druge strane, regionalne i lokalne vlasti često su poveznica između oblikovanja nacionalnih politika i provedbe na lokalnoj razini te su ključne za prilagodbu nacionalnih prioriteta lokalnim potrebama. Mogu izravno podupirati organizacije socijalne ekonomije i surađivati s njima kako bi ostvarile svoje ciljeve politike.

Koordiniranim i informiranim pristupom tim bi se tijelima pružio jasniji i učinkovitiji okvir politike za potporu socijalnoj ekonomiji i maksimalno povećanje njezina učinka te bi se organizacijama socijalne ekonomije omogućilo da podijele uspješne prakse i izazove.

Komisija će:

- **razviti skup alata za potporu regionalnim i lokalnim politikama socijalne ekonomije,**
- **pojačati suradnju s javnim tijelima, zajednicama dionika i mrežama radi promicanja razmjene dobrih praksi, zajedničkih projekata i učinkovitih**

mjera za socijalnu ekonomiju na svim područjima te podupirati zalaganja na nacionalnoj razini. Posebna pozornost posvetit će se ruralnim područjima u kontekstu akcijskog plana EU-a za ruralna područja⁽³⁰⁾, pakta za ruralna područja i strategije za generacijsku obnovu u poljoprivredi⁽³¹⁾,

- 2028. objaviti izvješće o pregledu stanja provedbe Preporuke Vijeća o razvoju okvirnih uvjeta za socijalnu ekonomiju,
- uključiti socijalnu ekonomiju u vanjsku suradnju i međunarodne dijaloge pružanjem ciljne potpore za osposobljavanje, razvoj vještina i socijalno poduzetništvo javnim tijelima te pokretanjem projekata u zemljama izvan EU-a, uključujući (potencijalne) zemlje kandidatkinje, kao što je predstojeći Fond za socijalno poduzetništvo za južno susjedstvo, u skladu s prioritetima Pakta za Mediteran⁽³²⁾.

U fokusu: socijalna ekonomija, kultura i turizam

Organizacije socijalne ekonomije pokretači su kulturne vitalnosti, kreativnih inovacija i održivog turizma Europe. Podupiru kulturne i kreativne industrije i njihovu radnu snagu. Čuvaju i promiču kulturnu baštinu te osiguravaju pristupačne prostore za sudjelovanje u kulturi i život zajednice u četvrtima i ruralnim područjima.

U kreativnim i kulturnim industrijama socijalna ekonomija promiče eksperimentiranje, suradnju i zajedničko vlasništvo u područjima od medija i izvedbenih umjetnosti do dizajna i obrta. U turizmu se inicijativama pod vodstvom zajednice promiču održive aktivnosti kojima se štite krajobrazi, podupiru lokalna poduzeća i osigurava da koristi ostanu unutar zajednice.

Povezivanjem kulture, kreativnosti i održivog turizma socijalna ekonomija jača teritorijalni identitet i lokalno stanovništvo, diversificira lokalna gospodarstva, stvara radna mjesta i doprinosi otpornijem razvoju europskih regija usmjerenom na ljude. Komisija će podupirati transnacionalna partnerstva kako bi ispitala i proširila modele održivog turizma pod vodstvom zajednice na temelju načela socijalne ekonomije. Osim toga, predstojećom strategijom EU-a za održivi turizam nastojat će se oblikovati konkurentan, održiv i uključiv model turizma kojim se podupiru lokalne zajednice.

Drugo ključno područje djelovanja: osiguravanje učinkovitosti pravila i okvira za socijalnu ekonomiju

Javna tijela mogu se koristiti **javnom nabavom** kao strateškim resursom za pružanje visokokvalitetnih javnih usluga i ostvarivanje posebnih ciljeva politike, kao što su promicanje zapošljavanja i socijalne uključenosti, osiguravanje pristojnih radnih uvjeta, poboljšanje pristupačnosti i uključivog dizajna za sve te stvaranje odgovornih lanaca opskrbe. Javnim nabavom stvaraju se načini za poboljšanje pristupa organizacija socijalne ekonomije tržištima i omogućuje im se pružanje usluga zajednici. Međutim, dokazi pokazuju da su prakse najniže cijene i dalje dominantna norma, a socijalna pitanja u javnoj nabavi ne primjenjuju se sustavno ili dosljedno.

Nadalje, **suradnja s tradicionalnim poduzećima**, među ostalim ponudom robe i usluga, može ojačati socijalnu ekonomiju i pomoći poduzećima da ostvare svoje ciljeve održivosti. Međutim, organizacije socijalne ekonomije često imaju malu ulogu u lancima opskrbe zbog nedostatka uzajamnog razumijevanja, kulturnih i operativnih prepreka te

nedovoljne strateške potpore za poboljšanje pristupa tržištu i razvoj novih sektorskih lanaca vrijednosti.

Komisija će:

- **istražiti mogućnosti za promicanje primjene društveno odgovornih praksi javne nabave**, uključujući primjenu najboljeg omjera cijene i kvalitete i kolektivnog pregovaranja u kontekstu tekuće **revizije direktiva EU-a o javnoj nabavi** te uključiti smjernice o njihovoj provedbi u svoj skup resursa za potporu regionalnim i lokalnim politikama socijalne ekonomije,
- **promicati sustavniju integraciju organizacija socijalne ekonomije u lance vrijednosti tradicionalnih poduzeća**, među ostalim **objavom poziva na podnošenje prijedloga za jačanje partnerstava među poduzećima**.

U fokusu: socijalna ekonomija i energija

Socijalna ekonomija omogućuje pravedan i uključiv prelazak na zelenu energiju. Energetske zajednice i druge inicijative koje predvode građani omogućuju lokalnim akterima da zajednički posjeduju infrastrukturu obnovljivih izvora energije, od solarnih elektrana i vjetroelektrana do sustava centraliziranog grijanja, te da njima upravljaju. Te organizacije zadržavaju vrijednost unutar zajednice, omogućuju građanima da aktivno sudjeluju u tranziciji i mogu pomoći u smanjenju energetske siromaštva, primjerice poboljšanjem pristupa ranjivih skupina priuštivoj energiji. Mogu stvoriti i mogućnost lokalnog zapošljavanja na visokokvalitetnim radnim mjestima u djelatnostima kao što su ugradnja, održavanje i savjetodavne usluge u području energije.

*Kako bi se djelovanje u području klime povezalo s konkretnom koristi za zajednicu, ključno je utvrditi aktere socijalne ekonomije u nacionalnim energetske i klimatskim planovima, olakšati im pristup mrežama i financiranje te ih uzeti u obzir u inicijativama, programima i planovima EU-a za financiranje kojima upravljaju države članice i koji se financiraju sredstvima EU-a. Komisija će povećati prihvaćanje energetske zajednice donošenjem preporuke o energetske zajednicama i potrošnji vlastite energije u okviru **energetskog paketa za građane**. Planom će se, uz ostalo, promicati razmjena znanja i proširiti baza dokaza o energetske zajednicama, među ostalim **podupiranjem posebne zajednice prakse za javne naručitelje** i utvrđivanjem uvjeta za omogućivanje energetske inicijativa pod vodstvom građana. I lokalne vlasti mogu imati ključnu ulogu u omogućivanju takvih inicijativa te će ih se poduprijeti u ostvarenju tog potencijala.*

Državne potpore također su važan instrument javnih tijela u podupiranju socijalne ekonomije. Na primjer, organizacije socijalne ekonomije koje pružaju socijalne i zdravstvene usluge mogu naići na ograničenja u pristupu potpori zbog velikog oslanjanja na gornju granicu *de minimis* potpore, što javnim tijelima omogućuje da pruže potporu do određenog praga bez prijave Komisiji. Iako to može pomoći malim pružateljima usluga, pružateljima socijalnih usluga potrebne su opsežnije mogućnosti financiranja koje su u skladu s ciljevima od javnog interesa, ali ih se smatra pravno rizičnima.

Komisija će:

- **preispitati Uredbu o općem skupnom izuzeću i pojasniti relevantna pravila o državnim potporama** kako bi se javnim tijelima olakšalo financiranje socijalne ekonomije izvan okvira *de minimis* potpora ⁽³³⁾,
- **izraditi posebne smjernice za pomoć državama članicama pri osmišljavanju mjera državne potpore za socijalnu potporu i socijalna ulaganja**, kako je najavljeno u Komunikaciji o provedbi plana za čistu industriju I ⁽³⁴⁾.

Naposljetku, kako bi se povećala konkurentnost i uspješnost organizacija socijalne ekonomije na jedinstvenom tržištu, potrebno je poduzeti još više kako bi se osigurala bolja prilagođenost pravnih i fiskalnih okvira posebnim značajkama poslovnih modela socijalne ekonomije.

Komisija će:

- **nastaviti promicati pravne okvire kojima se podupire socijalna ekonomija.** To uključuje promicanje modela radničkog stjecanja vlasništva i kontrole nad poduzećem uspješnom provedbom preporuke Komisije o prijenosu poslovanja,
- prema potrebi **procijeniti potrebu za poboljšanjem ciljanih pravnih okvira**, kao što je Statut europskih zadruga,
- **u okviru studije istražiti suočavaju li se poduzeća usmjerena na učinak s različitim preprekama** kao što su priznavanje i pristup financiranju, u cilju pružanja informacija za moguće buduće mjere politike kako bi se olakšalo mjerenje i priopćavanje socijalnog učinka i drugog odgovornog poslovnog ponašanja,
- **zajedno s OECD-om provesti detaljnu analizu nacionalnih poreznih mjera za socijalnu ekonomiju**, uključujući porezne politike kojima se potiču ulaganja u organizacije socijalne ekonomije.

3.2. Ulaganja, vještine i kapaciteti za stabilnu socijalnu ekonomiju

Za stabilnu socijalnu ekonomiju potrebni su financijski ekosustav koji dobro funkcionira, dobre vještine i organizacijski kapaciteti. Osmišljavanje jasnijih okvira za socijalna ulaganja i jačanje vještina, inkubatora i poduzetničke potpore, kao i namjenskih načina učenja za socijalno poduzetništvo, ključni su kako bi organizacije socijalne ekonomije mogle privlačiti talente, ostvarivati rast, uvoditi inovacije i ispunjavati hitne socijalne potrebe.

Treće ključno područje djelovanja: jačanje ekosustava socijalnih ulaganja

Zbog raznolikosti modela socijalne ekonomije i dinamične prirode socijalnog učinka nije lako obuhvatiti socijalna ulaganja fiksnim definicijama ili jedinstvenim kriterijima. Međutim, postupnim uvođenjem zajedničkih referentnih točaka i praksi izvješćivanja može se smanjiti nesigurnost za ulagače i posrednike, poboljšati usporedivost ako je to potrebno i pomoći u ograničavanju transakcijskih troškova.

Kako bi se poboljšalo povjerenje i usporedivost te omogućilo usmjeravanje ulaganja prema socijalnim ciljevima u širim razmjerima, **Komisija će:**

- **ojačati okvir za privatna socijalna ulaganja** konsolidiranjem i sistematizacijom najrelevantnijih standarda, definicija mjerenja, koncepata i metoda. U tu će svrhu **u suradnji s OECD-om istražiti dobrovoljan, tržišno**

usmjeren okvir za ciljeve u koje se može ulagati, uz potporu modela ishoda i pokazatelja. To će ulagačima pomoći da dosljedno i fleksibilno osmisle, procijene i usporede strategije ulaganja,

- **iskoristiti skor reviziju sustava europskih fondova poduzetničkog kapitala** ⁽³⁵⁾ (EuVECA) za procjenu učinkovitosti regulatornog okvira za ulagače u poduzetnički i razvojni kapital. Napredak u tom području koristit će i ulaganjima sa socijalnim učinkom, kao i korisnicima oznake Europskog fonda za socijalno poduzetništvo (EuSEF) ⁽³⁶⁾.

Socijalnoj ekonomiji potrebno je financiranje koje odražava njezine modele upravljanja, profile rizika i povrata te potrebe koje su često malih razmjera. Nedovoljni dokazi o subjektima koji financiraju socijalnu ekonomiju, prikladnosti financijskih proizvoda i učinka na korisnike ograničavaju osmišljavanje i uvođenje odgovarajućih financijskih instrumenata i njihovo širenje. Tradicionalni zajmodavci i dalje su na oprezu, specijalizirani posrednici nisu dovoljno vidljivi na tržištu, visoki transakcijski troškovi odvraćaju od manjih ulaganja, a ograničenja pravila o preraspodjeli dobiti u socijalnim poduzećima ograničavaju vlasnička ulaganja. Dok EU priprema sljedeći višegodišnji financijski okvir, važno je osmisliti načine financiranja i tehničke pomoći kako bi se organizacijama socijalne ekonomije omogućio pristup financiranju na svim područjima i potpuno iskorištavanje fondova i instrumenata EU-a.

Kako bi bolje razumjela financiranje socijalne ekonomije i prilagodila financijske instrumente, **Komisija će:**

- **pripremiti dva izvješća**, jedno u okviru savjetodavnog centra InvestEU o **financijskim posrednicima** za organizacije socijalne ekonomije, a drugo sa svojom Stručnom skupinom za socijalnu ekonomiju i socijalna poduzeća o **poboljšanju pristupa financiranju** za te organizacije,
- **ispitati procjenu učinka i ishoda na razini korisnika financijskih instrumenata programa InvestEU za mikrofinanciranje i socijalna poduzeća**,
- **istražiti izvedivost repliciranja inovativnih rješenja za mobilizaciju privatnog kapitala**, na primjer pokretanjem studije o mogućoj upotrebi imovine u stanju mirovanja za stvaranje javnih jamstava i objavljivanjem priručnika za upravitelje imovinom i oblikovatelje politika o repliciranju francuskog modela fondova 90/10,
- **revidirati Europski etički kodeks za pružanje usluga mikrokreditiranja** kako bi mikrofinanciranje i dalje zadovoljavalo potrebe nedovoljno zastupljenih poduzetnika i osoba u ranjivom položaju. Ažuriranim Kodeksom nastojat će se ojačati socijalna dimenzija mikrofinanciranja, prilagoditi okvir novim okolnostima u socijalnoj ekonomiji i poboljšati pristupačnost i učinkovitost certificiranja i njegova potpora različitim institucionalnim modelima.

U fokusu: socijalna ekonomija i stanovanje

Organizacije socijalne ekonomije imaju važnu ulogu u osiguravanju i financiranju pristupa povoljnim, socijalno uključivim i pristupačnim stambenim rješenjima pod vodstvom zajednice. Modeli poput neprofitnih ili niskoprofitnih stambenih udruga, zadruga, zaklada i zemljišnih fondova zajednice mogu graditi i posjedovati stambene

*jedinice, promicati ih ili upravljati njima uz ponovno ulaganje viška sredstava i izravno sudjelovanje stanovnika u upravljanju tim organizacijama. One mogu povoljno utjecati na trenutačni manjak stambenih nekretnina i nestabilnost cijena, čime se postiže dugoročna priuštivost. Mogu razvijati i uključive četvrti kombiniranjem stanovanja s mogućnostima zapošljavanja te socijalnim uslugama i uslugama u zajednici u ruralnim i urbanim područjima. Uključivanjem u stambene strategije, potporom prevladavanju tehničkih, regulatornih i zakonodavnih prepreka i olakšavanjem pristupa odgovarajućem financiranju organizacije socijalne ekonomije mogle bi više doprinijeti ostvarivanju prava na primjereno, priuštivo, održivo i kvalitetno stanovanje u svim zemljama, posebno u područjima pod stambenim pritiskom i za ranjive skupine. **Europski plan za priuštivo stanovanje** (37) utvrđuje sveobuhvatan okvir za djelovanje na svim razinama i povezane financijske mogućnosti te ističe da će Komisija olakšati ulaganja u neprofitne i niskoprofitne pružatelje stambenih usluga.*

Četvrto ključno područje djelovanja: poboljšanje vještina, osposobljavanja i poduzetništva

Socijalno poduzetništvo ne poučava se sustavno u formalnom obrazovanju, a mnoge organizacije socijalne ekonomije, posebno u fazama razvoja i širenja, još uvijek nemaju pristup prilagođenoj potpori za razvoj vještina i organizacijskoj potpori. Potpora uključivom poduzetništvu nije dosljedna i često nije na odgovarajući način usklađena s modelima socijalne ekonomije, posebno za potencijalne poduzetnike iz nedovoljno zastupljenih skupina koji nailaze na skrivene prepreke pri pokušaju pristupa uslugama inkubatora, mrežama i financijama.

U skladu s vizijom iz Unije vještina, **Komisija će:**

- **promicati socijalne i uključive modele poslovne inkubacije putem namjenskog poziva na podnošenje prijedloga i podupirati priznate okvire kompetencija za socijalno poduzetništvo**, među ostalim mjerama uzajamnog učenja,
- zajedno s OECD-om **poboljšati bazu znanja o socijalnom i uključivom poduzetništvu** studijama o integraciji socijalnog poduzetništva u nacionalne kurikulume i načine učenja, uložiti socijalnog poduzetništva u aktiviranje mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih i formaliziranju rada te novim izdanjem izvješća o poduzetnicima kojih manjka na tržištu.

U fokusu: Socijalna ekonomija i digitalna transformacija

*Organizacije socijalne ekonomije razvijaju i upotrebljavaju pouzdana, uključiva digitalna rješenja koja služe javnom interesu i smanjuju digitalni jaz. Zbog svojih upravljačkih struktura idealan su primjer odgovornog upravljanja podacima, od zadruga na digitalnim platformama do socijalnih tehnoloških poduzeća koja promiču pristupačnost, skrb i obrazovanje. S podacima postupaju kao sa zajedničkim resursom, čime osiguravaju da se informacije prikupljaju i upotrebljavaju te da se njima upravlja na način kojim se poštuju privatnost, temeljna prava, transparentnost i interesi zajednice. Nadalje, **organizacije socijalne ekonomije pomažu radnicima i korisnicima pri razvoju digitalnih sposobnosti i vještina promicanjem digitalnog ekosustava u kojem tehnologija poboljšava socijalnu koheziju i konkurentnost.** Komisija će ojačati*

dokaze o digitalizaciji i umjetnoj inteligenciji u socijalnoj ekonomiji kako bi poduprla uvođenje pouzdanih, pristupačnih i uključivih tehnologija, uključujući tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija, i bolje razumjela njihove posljedice za organizacije i njihovu radnu snagu.

3.3. Dokazi, vidljivost i znanje za priznatu socijalnu ekonomiju

Kako bi socijalna ekonomija bila u potpunosti prepoznata i cijenjena u cijelom EU-u, potrebna joj je kvalitetnija baza dokaza te pristupačnija i usporedivija statistika u svim državama članicama. Za donošenje politika utemeljenih na podacima za potporu socijalnoj ekonomiji potrebne su i jasne dostupne informacije, raščlanjeni podaci i redovita komunikacija, kao i jedinstvena točka pristupa resursima EU-a.

Peto ključno područje djelovanja: izgradnja baze dokaza o socijalnoj ekonomiji

Podaci o socijalnoj ekonomiji trenutačno su fragmentirani, a različite metodologije ograničavaju oblikovatelje politika u osmišljavanju učinkovitih mjera, praćenju napretka i dokazivanju učinka. Širenje statistike i prelazak na sustavniji pristup prikupljanju podataka pomoći će u usklađivanju koncepata i boljem oblikovanju i usmjeravanju politika te će donositeljima odluka, tržištima i javnosti ukazati na doprinos socijalne ekonomije konkurentnom i uključivom gospodarstvu.

Kako bi proširila i promicala podatke i statističko znanje te izgradila bazu dokaza socijalne ekonomije, Komisija će:

- **raditi na sustavnijem pristupu prikupljanju podataka**, među ostalim pružanjem potpore državama članicama u razvoju satelitskih računa socijalne ekonomije, kao i financiranjem nacionalnih pilot-projekata za prikupljanje podataka o socijalnoj ekonomiji putem nacionalnih statističkih poslovnih registara i anketa o strukturi dohotka, koristeći se administrativnim izvorima kad god je to moguće kako bi se izbjeglo dodatno opterećenje povezano s izvješćivanjem,
- **proširiti pristupnik EU-a za socijalnu ekonomiju kako bi se poboljšala razmjena podataka i povećala transparentnost**, što bi olakšalo pristup publikacijama, skupovima podataka, metodologijama i nacionalnim portalima,
- **ažurirati mapiranje socijalnih poduzeća u EU-u** ⁽³⁸⁾,
- objaviti izvješće GECES-a s praktičnim preporukama za prikupljanje podataka o socijalnoj ekonomiji.

U fokusu: socijalna ekonomija i demokracija

*Prema Posebnom istraživanju Eurobarometra o socijalnoj ekonomiji u životu Europljana, 18 % Europljana volontiralo je za organizaciju socijalne ekonomije u posljednjih pet godina, a 13 % Europljana njezini su članovi. **No informiranost o konceptu socijalne ekonomije na srednjoj je razini i u znatnoj se mjeri razlikuje među državama članicama.** Organizacije socijalne ekonomije doprinose demokratičnijem društvu jer su usmjerene na uključivanje građana, rješavanje problema u zajednici i participativno upravljanje. Često djeluju kao „škole demokracije” i promiču transparentnost, odgovornost i povjerenje u postupke donošenja odluka. Socijalna ekonomija stoga može doprinijeti raznim inicijativama EU-a za demokraciju i građanski angažman, kao što je **Europski štit za zaštitu demokracije** ⁽³⁹⁾. Snažna socijalna*

*ekonomija može doprinijeti i dinamičnom prostoru za građansko djelovanje jačanjem kapaciteta, vidljivosti i prekogranične suradnje organizacija civilnog društva. Komisija skladu sa **Strategijom EU-a za civilno društvo** ⁽⁴⁰⁾ poduzima korake za stvaranje poticajnijih okruženja za te organizacije, od kojih su mnoge dio socijalne ekonomije, uključujući mjere za osiguravanje pravednog oporezivanja dobrotvornih organizacija i zaštitu pristupa financijskim uslugama.*

4. ZAKLJUČAK: OBNOVLJENI PROGRAM ZA JAČANJE SOCIJALNE EKONOMIJE

Od njegova donošenja 2021. Akcijski plan za socijalnu ekonomiju dao je novi zamah socijalnoj ekonomiji u cijeloj Europi. Osigurao je dosljedan okvir EU-a, mobilizirao širok raspon instrumenata i programa te povećao vidljivost socijalne ekonomije u nacionalnim programima i programima EU-a. Provedba akcijskog plana i Preporuke Vijeća iz 2023. o razvoju okvirnih uvjeta za socijalnu ekonomiju već je dovela do konkretnog napretka. Sve više država članica razvija strategije, pravne okvire i tokove financiranja. Pojavljuju se nove strukture potpore, a javna tijela, financijski akteri i javnost sve su informiraniji o socijalnoj ekonomiji. Taj napredak pokazuje važnost akcijskog plana i potvrđuje da ciljano djelovanje EU-a može donijeti konkretne koristi organizacijama socijalne ekonomije i zajednicama kojima služe.

Međutim, i dalje postoje znatni nedostaci i izazovi. Socijalna ekonomija još uvijek nije dosljedno priznata ni podržana u svim državama članicama i regijama. Mnoge organizacije i dalje se suočavaju s pravnom nesigurnošću i poteškoćama u pristupu osposobljavanju, tržištima i financiranju. Potencijal socijalne ekonomije još uvijek nije dovoljno integriran u glavne politike. To dovodi do nejednakih uvjeta, koje dodatno pogoršava njezin različit poslovni model. Kako bi socijalna ekonomija mogla napredovati u svim područjima i sektorima, uklanjanje tih nedostataka mora biti prioritet sljedeće faze provedbe akcijskog plana.

Komisija će nastojati dodatno integrirati socijalnu ekonomiju u politike i programe EU-a. U tu svrhu poziva Europski parlament, Vijeće, Europski gospodarski i socijalni odbor, Europski odbor regija, Grupu Europske investicijske banke i druge agencije i tijela EU-a na suradnju kako bi se ostvario najveći mogući potencijal tog programa.

Praćenje provedbe od ključne je važnosti. **Komisija će pritom zadržati koordiniran i integriran pristup provedbi i praćenju akcijskog plana.** Portal EU-a za socijalnu ekonomiju redovito će pružati najnovije informacije o postupku provedbe. U skladu s Preporukom Vijeća iz 2023. državama članicama preporučuje se da 2027. i 2032. izvješćuju Komisiju i o svojem napretku u pružanju potpore socijalnoj ekonomiji. Stručna skupina za socijalnu ekonomiju i socijalna poduzeća i dalje će biti glavna platforma za dijalog, uzajamno učenje i zajedničko stvaranje.

Ostvarivanjem punog potencijala socijalne ekonomije možemo oblikovati Europu u čijem su središtu zajednice i planet te utrti put pravednijoj, održivijoj i konkurentnijoj budućnosti.

(1) „[Usporedba socioekonomskog znanja o ekonomiji blizine i socijalnoj ekonomiji](#)”, 2024.

(2) [COM\(2021\) 778](#).

-
- (³) [SL C 428, 13.12.2017., str. 10.](#)
- (⁴) „[Socijalna ekonomija u životu Europljana – izvješće Eurobarometra](#)”, 2025.
- (⁵) „[Više od tržišta: brzina, sigurnost i solidarnost – jačanje jedinstvenog tržišta radi održive budućnosti i blagostanja svih građana EU-a](#)”, 2024.
- (⁶) [SL C, C/2023/1344.](#)
- (⁷) [SWD\(2023\) 211.](#)
- (⁸) [SWD\(2023\) 212.](#)
- (⁹) „[Studija o državnim potporama za pristup socijalnih poduzeća financijskim sredstvima i zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju u obliku subvencija za plaće](#)”, 2024.
- (¹⁰) [Uredba Komisije \(EU\) br. 651/2014.](#)
- (¹¹) [Uredba Komisije \(EU\) 2023/2831.](#)
- (¹²) [Uredba Komisije \(EU\) 2023/2832.](#)
- (¹³) [Odluka Komisije \(EU\) 2025/2630.](#)
- (¹⁴) [SWD\(2025\) 333.](#)
- (¹⁵) Vidjeti <https://circular-cities-and-regions.ec.europa.eu/>.
- (¹⁶) Ti su iznosi približni jer precizna podjela dodijeljenih iznosa i mobiliziranih ulaganja na temelju odobrenih operacija programa InvestEU nije moguća u svim slučajevima.
- (¹⁷) ADIE, velika francuska mikrofinancijska institucija s gotovo 100 000 aktivnih klijenata, uključujući trećinu koja prima minimalne socijalne naknade i petinu bez diplome, navodi da je 93 % klijenata i dalje profesionalno aktivno dvije do tri godine nakon dobivanja zajma te da 82 % osnovanih poduzeća još uvijek posluje (2025., [Etude Impact Adie ZRR](#)).
- (¹⁸) [Uredba \(EU\) 2021/1057.](#)
- (¹⁹) [Uredba \(EU\) 2021/1058.](#)
- (²⁰) [Uredba \(EU\) 2021/241.](#)
- (²¹) Vidjeti <https://socialinnovationplus.eu/>.
- (²²) Dostupno na <https://link.europa.eu/jpJ6xv>.
- (²³) „[Vodič politike o mjerenju socijalnog učinka za socijalno i solidarno gospodarstvo](#)”, 2023.
- (²⁴) Impact Europe, „[Opseg učinka: glavni zaključci na temelju europskog postupka procjene veličine tržišta ulaganja s učinkom](#)”, 28. studenog 2024.
- (²⁵) Europska mreža za mikrofinanciranje i Centar za mikrofinanciranje, „[Istraživanje o mikrofinanciranju u Europi – izdanje 2025.](#)”, 2026.
- (²⁶) Dostupno na: <https://social-economy-gateway.ec.europa.eu/>.
- (²⁷) Podaci od 31. siječnja 2026.
- (²⁸) „[Usporedba socioekonomskog znanja o ekonomiji blizine i socijalnoj ekonomiji](#)”, 2024.

-
- (²⁹) [„Socijalna ekonomija u Europi – doprinos konkurentnosti i blagostanju”, 2025.](#)
- (³⁰) [COM\(2021\) 345.](#)
- (³¹) [COM\(2025\) 872.](#)
- (³²) [JOIN\(2025\) 26.](#)
- (³³) Komisija je započela reviziju Uredbe o općem skupnom izuzeću te će procijeniti treba li je i kako ažurirati, uključujući pravila o potporama za socijalna poduzeća, osposobljavanje i zapošljavanje te zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju.
- (³⁴) [COM\(2025\) 378.](#)
- (³⁵) [Uredba \(EU\) br. 345/2013.](#)
- (³⁶) [Uredba \(EU\) br. 346/2013.](#)
- (³⁷) [COM\(2025\) 1025.](#)
- (³⁸) Najnovije mapiranje dostupno je na <https://link.europa.eu/Wn7Nmq>.
- (³⁹) [JOIN\(2025\) 791.](#)
- (⁴⁰) [COM\(2025\) 790.](#)